

Eindelijk weer een nieuwe SIGnieuwsflits, de eerste van dit jaar.

Dit jaar is er vanwege de opening van het nieuwe NMM (Nationaal Militair Museum) geen NMM (Nationale Modelbouw Manifestatie). 25 oktober staat de ESM weer voor de deur, waar we inmiddels 8 meter tafel hebben toegewezen gekregen plus nog eens drie meter om nog het overschot in de modellen voorraad kwijt te kunnen raken. Uiteraard zijn alle Nederlandse modellen welkom, maar gezien het feit dat dit jaar 2014 het 100 jaar geleden

is, dat de militaire luchtvaart in Indië werd opgericht, willen we de nadruk op de Indische luchtvaart leggen.

In deze SIGnieuwsflits wederom de nodige modellen en decals die het afgelopen maanden zijn verschenen of aangekondigd, daarnaast de nodige boeken die op ons deel van de hobby betrekking hebben.

Hans Berfelo

Nieuwe decals in 1/72

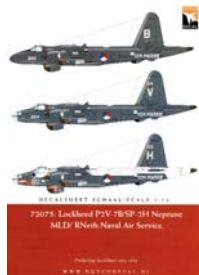
Dutch Decal

Nadat precies twintig jaar geleden het USAFE 32nd Squadron van Soesterberg verdween, heeft Dutch Decal een set uitgebracht, waarop een viertal toestellen van 32 zijn weergegeven. **DD72074** geeft weer de North American F-86F Sabre "FU-418", alleen nog in de kleuren van 512 FIS zoals ze in 1954 op Soesterberg aankwamen. De North American F-100C Super Sabre "FW-871" met rood-wit-blaue staart, de Convair F-102A Delta Dagger "FC-032", eveneens met rood-wit-blaue staart en de McDonnell F-4E Phantom "68-443 CR". De andere helft van de decalset wordt ingenomen door alle mogelijke configuraties

van de Westland H-14A t/m D Lynx van de MLD. (en daar werd ik erg blij van!).

De volgende set, **DD72075** geeft decals voor alle schema's waarin de Lockheed P2V-7 / SP-2H Neptune bij de MLD heeft gevlogen. De set bestaat uit drie delen, één deel met in wit alle mogelijke registraties, een sheet met roundels en andere opschriften en tekens, waaronder die van de laatste vlucht van de 203 op Hato en een halve sheet met vleugel looppaden in rood voor één Neptune. Als extra wordt nog gegeven de prop warning bands voor de Mariner, die niet voorkomen op de set DD72076.

Flevo Decals

Flevo Decal brengt met zijn nieuwe set FD72-023 Royal Netherlands Navy over the Dutch East Indies 1939-1942 een aantal mogelijkheden uit om een aantal vliegtuigen uit die periode weer te geven. De volgende modellen zijn te bouwen: de Dornier Do 24, in licht grijs, de X-12, X-26 en de X-37, in donkerblauw, de X-5, X-7, X-18, X-29 en X-31, de Ryan STM-2's S-11, S-16, S-21 en S-54, de Consolidated PBY-5 Catalina Y-38, Y-40, Y-59, Y-62, Y-73 en door samen te stellen nog een aantal andere. Als laatste kist wordt gegeven de Douglas DB-7C Boston AL907. Voor alle toestellen zijn oranje driehoeken aanwezig.

Fundecals

Door Fundecals is een set uitgegeven # 2012-02, met verschillende decals voor de Convair F-102A Delta Dagger. Daaronder bevinden zich twee mogelijkheden voor een "Nederlandse" 32nd Squadron kist. De "FC-977" uit het begin van de jaren 60 met rood-wit-blauwe staart en in een latere beschildering, de "FC-032", maar nu met de groene squadronband om de staart. Fundecals geeft op deze set niet meer dan de registratie en de staartbeschildering, de rest moet uit de doos komen. De set is bedoeld voor de Meng-kit.

Hans Berfelo

Nieuw in 1:72

Academy heeft onlangs onze nieuwste jager, de **Lockheed-Martin F-35A Lightning II** #12507 uitgebracht. In ieder geval iets beter dan de Italeri uitgave.

Bij **Airfix** worden oude modellen langzaam maar zeker vervangen door modellen, die in de top van de huidige modelbouw mee kunnen draaien! Dit keer is het de **De Havilland DH 82a Tiger Moth**, die hun zeer archaï-

sche model heeft vervangen. Doos #01024 brengt de Tiger Moth uit met civiele decals, en doos #01026 met RAF decals. Waarschijnlijk de beste Tiger Moth van dit moment, zeker gezien de prijs!

Het Russische **Amodel** heeft twee injectie Bolkow Bo-105's uitgebracht. Om verrassingen te voorkomen: De **Bolkow Bo-105** #72255 is de verlengde kist en niet geschikt voor een KLu-kist. Maar de **Bolkow Bo-105P** #72258 is de juiste kit voor een KLu-kist, echter zonder de bijgeleverde lanceerinrichtingen.

Vervolg nieuw in 1:72

AZ Model heeft onder de nummers #7470 / #7471 / #7472 en #7473 de **De Havilland DH-82a Tiger Moth**

uitgebracht, met verschillende decals. In doos #7472 zitten ook decals voor een MLD kist, de 002.

Daarnaast in onder #7385 een model van de **Airspeed Oxford T.1** uitgebracht, met onder andere MLD decals.

Alleen, de gegeven registratie is nooit gevoerd!

Ook zijn er weer Spitfires verschenen: **Supermarine Spitfire Mk.IX** early/civil met doosnummers #7476 en #7477.

Doos #7477 is voor ons misschien de meest interessante, met decals voor de G-ASJV, OO-ARA, OO-ARE en CF-NUS. Allemaal ex-Nederlandse Spitfires. Het model is de bekende en goede, eerder uitgegeven **Spitfire Mk.IX** van AZ

Onder het label AZ Admiral, doosnummers #7233 / #7234 / #7235 en #7236 is eveneens de bovengenoemde **Airspeed Oxford** uitgebracht. Allen met verschillende decals. Laatste nieuws de

door **AZ Model** aangekondigde tweezits Spitfire is uit: de

Supermarine Spitfire T.Mk.IX, die we straks natuurlijk als H-97, H-98 of H-99 gaan bouwen. Het is een injectie kit, dus geen resin!

Het Tsjechische **Fly Model** heeft een tweetail injectie Messerschmitt **Bf 108B/D**

Taifun's uitgebracht. # 72028 "in Luftwaffe Service" en #72029 "in civil colours - Germany". Dit mooie kitje kan gebouwd worden als MT-928 bij de ML-KNIL in 1941/42.

Hasegawa heeft vooralsnog de beste **Lockheed-Martin F-35A Lightning II** #E42 uitgebracht.

Bovenop de echte kist zitten, zig-zaggend, lichtgrijze vlakken. De echte kist is glad, maar meerdere modellen hebben de vlakken opliggend. Hasegawa geeft voor die lichtgrijze vlakken decals mee en dat doet veel meer recht aan het model.

Italeri bracht als eerste de **Lockheed-Martin F-35A Lightning II** #1331 in 1/72 uit.

Na lang uit de running te zijn geweest, bracht **William Bros** opnieuw de **Martin**

B-10 #72510 uit. Het model is ten opzichte van het vele jaren eerder uitgebrachte model niet veranderd,

maar er zijn wel veel meer decal mogelijkheden meegegeven, waaronder verschillende Nederlandse. Natuurlijk verwachten we verschillende daarvan op de SIG-tafel tijdens de ESM.

Aangekondigd

Academy heeft voor dit jaar de **Lockheed C-130H Hercules #12511** aangekondigd. Het zou hierbij gaan om de sprues van Italeri.

Voor eind van dit jaar, oktober, heeft **Academy** een **McDonnell-Douglas AH-64D Block II Apache #12514** aangekondigd. Dit zou interessant voor ons kunnen zijn, omdat onze echte Apaches momenteel ook worden ge-upgrade naar Block II. Zo gauw we van beide goede foto's hebben kunnen we zien of het model met de echte overeenkomt.

Al eerder is gezegd dat **Airfix** zijn best doet oudere modellen te vervangen door nieuwe. Aangekondigd zijn "New tools" van de **Douglas C-47A/D Skytrain #08014**, de **Douglas Dakota #08015** en de **Douglas Dakota Mk.III with Willys Jeep #09008**. Dit lijkt een heel interessant model, aangezien de Dakota van Italeri alweer uit de 70er jaren stamt.

Onder het label **AZ-Admiral** wordt een injectie **Vultee BT-13 Valiant** uitgebracht.

De onder "Verschenen" beschreven **Messerschmitt Bf 108B/D Taifun** van **Fly Model** worden nog eens uitgebracht als #72030 "Axis: Japan, Romania, Bulgaria..." en #72031 "International: Czechoslovakia, USSR, Hungary...".

Er staat ons nóg een **F-35A** te wachten: **Kitty Hawk** heeft in 1/72 ook een **Lockheed-Martin F-35A Lightning II #16101** aangekondigd. Hoe die er uit gaat zien, moeten we nog even afwachten.

En dan lijkt eindelijk te gaan gebeuren, waar ik en anderen al jaren bij **Revell** op hadden aangedrongen: er zou nu budget en toestemming zijn, om de **Douglas DC-4 / C-54 Skymaster** in 1/72 uit te brengen. Wanneer het model zal verschijnen is nog niet bekend.

Hans Berfelo

Nieuwe Boeken

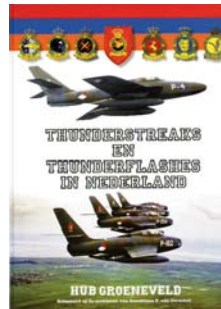
Hans Berfelo

Thunderstreaks en Thunderflashes in Nederland

Hub Groeneveld, Thunderstreaks en Thunderflashes in Nederland. Uitgegeven door NL Books. ISBN 978-90-8842-148-8. Hardcover, 388 bladzijden. Zeer rijkelijk geïllustreerd in kleur en zwart-wit, met o.a. foto's van praktisch alle (R)F-84F's.

De Republic F-84F Thunderstreak en RF-84F Thunderflash speelden een belangrijke rol in de Tactische Luchtstrijdkrachten van de Koninklijke Luchtmacht van 1955 tot en met 1971.

Een greep uit de inhoud: De Republic F-84F Thunderstreak, de organisatorische en technische kant van het gebruik van het toestel; Het Commando Tactische Luchtstrijdkrachten met de vliegbases en squadrons; Operationele vaardig-

heden, het gebruik van de F-84F en de oefeningen; Vlagvertoon, open dagen en de verschillende demo-teams; Onderhoud, schema's, voorschriften en de problemen; Ongevallen, alle per jaar gerubriceerd; Uutfasering, sleepkisten,

Griekenland en Turkije, decoys, instructie- en sloopobjecten; Overzicht van alle Thunderstreaks en Thunderflashes.

Het boek behandelt eigenlijk alles wat je mag verwachten. Een uitgebreidere uitgave over de kisten in Nederlandse dienst zullen we waarschijnlijk niet meer tegenkomen. Voor de Nederlandse Thunderstreak liefhebber is van harte aanbevo-

Vervolg nieuwe boeken

len, omdat dit naar mijn mening dan ook het definitieve werk is!

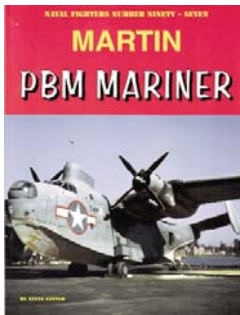
Thunderstreaks en Thunderflashes in Nederland kost ongeveer € 45,- en is verkrijgbaar bij o.a. de Luchtvaart Hobbyshop in Aalsmeerderbrug en Flash Aviation in Eindhoven.

Martin PBM-5A Mariner

Cteve Ginter, Martin PBM Mariner. Uitgegeven in de reeks Naval Fighters als Number 97 door Ginter Publications. ISBN 978-0-9892583-2-6. Slappe kaft. Het is voor de serie een erg dik boekwerk geworden, met maar liefst 260 bladzijden inclusief omslag. Het boek is zeer rijkelijk geïllustreerd met zwart-wit foto's. Alleen op de voor en achterzijde van de omslag komen foto's in kleur voor.

Het boek behandelt de ontwikkelingsgeschiedenis van de Mariner, waarbij ook aandacht wordt besteed aan het proefmodel op 3/8 van de ware grootte. Het prototype maakte zijn eerste vlucht in 1939 en de eerste productie toestellen kwamen in 1940 in dienst. Alle productie modellen worden behandeld, van PBM-1 t/m PBM-5A, alles omringt met foto's en tekeningen.

Voor de technische zaken wordt ongeveer de helft van boek gebruikt, in de ander helft komen de operationele verhalen aan bod. Daarbij ook de buitenlandse gebruikers, waaronder Nederland.

Om te gebruiken bij de bouw van de Minicraft Mariner, is dit een onmisbaar boek.

Martin PBM Mariner kost ongeveer € 49,- en is verkrijgbaar o.a. bij de Luchtvaart Hobbyshop in Aalsmeerderbrug en bij Flash Aviation in Eindhoven.

Fokker C.X

Edwin Hoogschagen, Warplane No.05: Fokker C.X.

Uitgegeven door Violaero/Lanasta. ISBN 978-90-8616-165-2. Softcover, 22 x 27 cm, 48 pagina's excl. omslag, 101 foto's in zwart-wit. 10 zijaanzichten in kleur en een aantal andere illustraties.

In een serie, 'Warplane' van uitgeverij Violaero, is dit het vijfde deel dat is verschenen. Het heeft de Fokker C.X als onderwerp.

Het boek over de Fokker C.X vertelt globaal de ontwikkeling van en de problemen die werden ondervonden met het toestel. Er wordt kort iets gezegd over de testvlieger Emil Meinecke en de demovlieger Gerard Sandberg, waarna het operationeel gebruik in Nederlands Indië aan de orde komt. Daarna wordt stilgestaan bij de orders voor de LVA en de problemen die daarbij werden ondervonden. In twee series, een eerste serie van vier en een tweede serie van zestien werden de C.X's voor de LVA gebouwd. Deze beide series weken nogal van elkaar af.

Het operationele gebruik en de gevechtsoopdrachten tijdens de meidagen van 1940 wordt globaal besproken, waarna wordt overgestapt op een buitenlandse C.X gebruiker.

Het tweede deel van het boek komt het gebruik van de C.X in Finland aan de orde. Fokker bouw-

Vervolg nieuwe boeken

de vier toestellen voor Finland, waarna de Finnen het toestel in eigen land in licentie gingen bouwen. Er werden in Finland vijftig toestellen in licentie gebouwd.

Het operationele gebruik in Finland en het gebruik in de oorlog tegen de Russen komt aan de orde. Daar de oorlog tegen de Russen wat langer duurde dan "onze meidagen", neemt die geschiedenis dan ook meer bladzijden in beslag. De laatste overlevende C.X in Finland crashte in 1958.

Op het eind van het boek wordt kort iets gezegd over de C.X variant met de Hispano Suiza motor. Het toestel vloog als 750 gedurende een jaar bij de LVA en verdween later naar Spanje. Ook zou Spanje de C.X in licentie bouwen, een productielijn was al opgezet. Tenminste één C.X vloog tot 1951 in Spanje.

Dit is, na het boekje van Hugo Hooftman uit 1980, het eerste boekwerk dat de C.X als onderwerp heeft. Niet specifiek bedoeld om de Nederlandse geschiedenis volledig te beschrijven, maar een algemeen boek, waar iemand die de C.X niet goed kent, wat aan heeft. De tekst van het boek is in het Engels. De geschiedenis over de C.X is globaal, maar het boek heeft een grote serie foto's en andere illustraties en is het daarom zeker waard om te hebben.

Het boek Warplane No.05: Fokker C.X kost € 13,95 excl. verzendkosten bij de uitgever, maar het boek is o.a. verkrijgbaar bij de Luchtvaart Hobby Shop, Aalsmeerderbrug en Flash Aviation Shop Eindhoven.

Koninklijke Luchtmacht in Nederlands Nieuw-Guinea

Gerard Casius en Frans Peter Schulte (redactie), Koninklijke Luchtmacht in Nederlands Nieuw-Guinea. Uitgegeven door Lanasta/Violare, Emmen. ISBN 978-90-

8616-129-4. Gebonden met harde omslag, 22,5 x 30,5 cm. 256 pagina's, rijkelijk geïllustreerd met meer dan 700 foto's en tekeningen in zwart-wit en kleur.

Na het vertrek uit Indonesië, bleef Nederland vasthouden aan het bezit van Nederlands Nieuw-Guinea. Echter Indonesië zag Nieuw-Guinea als een onderdeel van haar eilandenrijk. In de jaren vijftig van de vorige eeuw nam de agressie van dat land tegen de Nederlandse aanwezigheid toe.

Zodanig zelfs, dat besloten werd de verdediging van Nieuw-Guinea uit te breiden.

Hoewel op individuele basis al verschillende luchtmachters op Nieuw-Guinea gedetacheerd waren geweest, werd vanaf 1958 de aanwezigheid van de Koninklijke Luchtmacht op Nieuw-Guinea formeel met het zenden van een Radio-Radar Groep. De dreiging werd steeds groter, zodat ook Hawker Hunter luchtverdedigingsjagers naar het eiland werden gezonden. Het 322 Squadron werd op Biak operationeel met twaalf Hawker Hunter Mk.4 toestellen, later aangevuld met veertien Mk.6 jager. Eveneens werd op Biak het 336 Squadron opgericht met zes Douglas C-47 Dakota's, later door verliezen aangevuld met twee in Australië gekochte machines. Daarnaast waren vele andere onderdelen actief, om de defensietaak goed te kunnen uitvoeren. Door druk van de Verenigde Naties werd uiteindelijk het land in 1962 overgedragen en werd de eerste echte 'Out of the Area' operatie beëindigd.

In het boek Koninklijke Luchtmacht in Nederlands Nieuw-Guinea, vertellen KLu-veteranen hun ervaringen, opgedaan tijdens hun uitzending naar de tropen.

Het boek is opgezet als een fotoboek, met veel beeldmateriaal uit privé-collecties, waar omheen

Vervolg nieuwe boeken

de verhalen zijn opgetekend. Naast verhalen over het vliegen en de vliegtuigen, worden ook verhalen verteld over de ondersteunende diensten, soms op ver afgelegen eilandjes. Onderwerpen die aan de orde komen zijn onder andere: Het M&G stelsel in opbouw; De reis met de Karel Doorman; Opbouw Hunter's en Alouette's; Technische Dienst van de KLu op Biak; Hawker Hunter's en Alouette helikopters in Nieuw Guinea; De KLu Dakota's in Nieuw Guinea; Opbouw vliegbasis Mokmer; Verkeersleiding, Meteo en Brandweer; Sorido; X-11 ongeval; Detachering Hunter's; Met een Cessna op verkenning; Indonesische aanvalsplannen, en daarnaast nog vele ander onderwerpen.

Het boek geeft een bijzonder beeld en getuigt van de aanpak, de inventiviteit en het doorzettingsvermogen van vele luchtmachtmilitairen, beroeps en dienstplichtig, die, veelal met slechts de voorbereiding van een tropenhygiëne-cursus van vier dagen, voor een jaar of langer werden uitgezonden naar een land met een zeer zwaar klimaat en minimale leefomstandigheden. Het geeft de sfeer en de geschiedenis weer van een luchtmacht, zoals die toen door de betrokken werd ervaren: een mooie tijd om op terug te kijken, maar iets dat, onder die omstandigheden, in het huidige tijdsgewricht niet meer acceptabel is. Zeker aan te bevelen!

Koninklijke Luchtmacht in Nederlands Nieuw Guinea, kost Eur 38,96 excl. Eur 1,75 verzendkosten. Meer informatie over het boek vindt u op website van de uitgeverij: www.lanasta.com. het boek is o.a. verkrijgbaar bij de Luchtvaart Hobby Shop, Aalsmeerderbrug en Flash Aviation Shop Eindhoven.

100 jaar Luchtmacht

Willem Helfferich, 100 jaar Luchtmacht. De ontwikkeling van het luchtwapen bij de

Koninklijke Luchtmacht van 1913 tot 2013. Uitgegeven door de auteur, ISBN/EAN 978-90-809506-0-3; Het boek heeft een harde kaft en een stofomslag, 255 bladzijden, waarop naast de uitgebreide tekst, 108 zwart-wit- en 268 kleurenfoto's staan afgedrukt. In het boek is tevens een CD opgenomen, waarmee het boek ook digitaal valt te bekijken.

Deze uitgave, onder auspiciën van de Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Onze Luchtmacht' is een stevig boekwerk geworden, dat 100 jaar Koninklijke Luchtmacht en zijn voorgangers de revue laat passeren.

In een negental hoofdstukken wordt niet alleen de geschiedenis van ons luchtwapen, maar ook in samenhang met de bondgenootschappen beschreven.

Het eerste hoofdstuk 'Vliegproeven' behandelt het ontstaan en de eerste jaren van de Luchtvaartafdeling tot ca 1919. De opbouw en de eerste vliegtuigen worden besproken, en kort wordt in een Debrief vermeld, dat als de Duitsers in 1914 waren binnengevallen, de LVA met zijn paar Farmans niets had kunnen uitrichten. De periode tussen beide oorlogen, het interbellum wordt in het hoofdstuk 'Strikt neutraal' behandeld. Hierin wordt o.a. stil gestaan bij Anthony Fokker en de opbouw van het Indische luchtwapen. Daarnaast worden de verschillende soorten vliegtuigen nader bekeken.

In 'De ultieme beproeving' worden de meidagen van 1940 beschreven. Ook de activiteiten van de Engelsen en Fransen in ons luchtruim komen daarbij ter sprake. Ook wordt in dit hoofdstuk, onderverdeeld naar vliegtuigsoort, zoals 'Jachtvliegtuigen', een beschrijving van de acties van de verschillende typen gegeven, óók van de Duitse.

De periode 1940 - 1945 wordt in het hoofdstuk 'Bondgenoot van de Geallieerden' beschreven, met als ondertitel 'Kennismaken met moderne technologie'.

Vervolg nieuwe boeken

De slag om Engeland komt aan de orde, maar ook de verovering van Nederlands Indië door Japan, de strijd vanuit Australië en ook 320 en 322 Squadron en hun operaties vanuit Engeland worden beschreven.

Na 1945 werd de opbouw ter hand genomen. Dit wordt beschreven in het hoofdstuk 'Opbouw dank zij MDAP. De aankoop van vliegtuigen direct na de oorlog en de eerste straaljagers komen aan de orde. De uitzending naar Indië, de toetreding tot de NAVO en het Mutual Defense Assistance Program (MDAP) worden hierin behandeld. Ook in dit hoofdstuk worden de verschillende vliegtuigsoorten uit deze periode beschreven.

'NAVO-lid in de Koude Oorlog' beschrijft de periode 1958-1991. In dit hoofdstuk worden de Geleide Wapens behandeld en wederom de verschillende vliegtuigen uit deze periode. Niet alleen Nederlands en ander NAVO toestellen, maar ook enkele uit de Warchau-pact landen.

In "Wereldwijd inzetbaar" put de schrijver ongetwijfeld uit zijn kennis en ervaring als redacteur van 'Onze Luchtmacht'. Hierin worden de uitzendingen beschreven van begin negentiger jaren tot heden. Ook de verschillende vliegtuigen van de KLu en de bondgenoten uit deze periode, vinden hier een plaats.

In 'Gevechtskracht is de essentie' wordt gekeken naar de huidige stand van zaken bij de KLu (vóór de derde dinsdag in september 2013) en de macht van het luchtwapen. Daarbij passeren de mogelijke vervangers van de F-16 de revue en wordt gekeken naar de (on)mogelijkheden van de F-16 bij langer doorvliegen. In het vergelijkende

onderzoek naar F-16 vervangers, staat het voor de auteur vast, dat de F-35 de F-16 bij de KLu moet opvolgen.

Het negende en laatste hoofdstuk, 'Mass debrief', wordt een recapitulatie van de voorafgaande hoofdstukken gegeven.

In dit stevige boek wordt een prachtig overzicht gegeven van de 100 jaar die de militaire vliegerij in Nederland achter de rug heeft. Het blijft een globale geschiedenis, omdat over ieder hoofdstuk wel een boekwerk van deze omvang kan worden geschreven.

Het boek geeft evenwel een goede kijk op wat er in die jaren bij de Koninklijke Luchtmacht en zijn voorgangers heeft plaats gevonden en kan daarom zonder voorbehoud worden aanbevolen, ook vanwege de vele en goede foto's die er in zijn opgenomen.

100 jaar Luchtmacht. De ontwikkeling van het luchtwapen bij de Koninklijke Luchtmacht van 1913 tot 2013 is uitgegeven onder auspiciën van de Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Onze Luchtmacht'. Door overmaken van Euro 39,50 op ING rek. nr. 2157711 t.n.v. W. Helfferich te Hilversum krijgt u het boek op het door u opgegeven adres toegestuurd. Vergeet daarom niet dit adres erbij te zetten!"

De jonge jaren van de Luchtmacht

Dirk Starink, De jonge jaren van de Luchtmacht. Het luchtwapen in het Nederlandse leger 1913 - 1939. Uitgegeven, onder auspiciën van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie, door Boom, Amsterdam. ISBN 978-90-8953-135-3. Softcover, 403 bladzijden, 30 foto's in zwart-wit en vele tabellen.

Het boek De jonge jaren van de Luchtmacht, is een academisch proefschrift ter verkrijging van

Vervolg nieuwe boeken

de graad van doctor aan de Universiteit van Amsterdam. Met dit proefschrift promoveerde op 22 oktober 2013 luitenant-generaal b.d. Dirk Starink, voormalig Bevelhebber der Luchtstrijdkrachten tot doctor.

De gedachte aan het onderzoek kwam bij Starink voort uit het feit dat zijn grootvader in 1916 zich meldde bij de Luchtvaartafdeling in Soesterberg en zijn nieuwsgierigheid naar onder welke omstandigheden diens diensttijd zich voltrok.

Daarnaast was zijn constatering, dat de recente geschiedenis van het luchtwapen wel beschreven wordt, maar dat de 'jonge jaren' nauwelijks beschreven waren.

De hoofdvraag die hij zich stelt is: welke rol kenden de Nederlandse beleidsmakers in het Interbellum bij neutraliteitshandhaving toe aan het luchtwapen van het Nederlandse leger en hoe is die rol bij de algemene mobilisatie van 1939 werkelijkheid geworden?

Dat het een academisch werkstuk is, blijkt dat diep in de materie wordt gedoken. Het gaat niet zozeer om de vliegtuigen waarin veel luchtvaartenthousiasten zijn geïnteresseerd, maar over de omstandigheden, politiek, maatschappelijk, organisatorisch en technisch waaronder de Luchtvaartafdeling werd opgericht en moest functioneren. Daarnaast moest de LA ook binnen het leger zijn plaats verdedigen.

In de verschillende hoofdstukken komen in alle tijdvakken deze omstandigheden aan bod.

Het boek vangt aan met de opkomst van het internationale luchtwapen tot 1940. Hierin komt

de ontwikkeling van het vliegtuig aan bod, het denken over militair gebruik, de ervaringen in de eerste wereldoorlog en de theorieën over het luchtwapen voor een volgende oorlog.

Vervolgens wordt het luchtwapen in het Nederlandse defensiebestel tot 1940 besproken, van ballon tot vliegtuig, de Nederlandse neutraliteitspolitiek, het professionele denken en de politieke opvattingen over het luchtwapen tot 1935. Na 1935 krijgt het luchtwapen een hoofdrol bij de neutraliteitshandhaving en vindt er een omslag plaats naar versterking van de defensie, waarin vooral ook de vraag bommenwerpers of jachtvliegtuigen een rol speelt.

In de opbouw van het Nederlandse luchtwapen tot 1919, komt eerst de voorgeschiedenis aan de orde en gaat het leger kennismaken met de luchtvaart. Na enige ervaringen met het luchtschip 'Duindig', de oprichting van de Maatschappij voor luchtvaart en bij de legermanoeuvres van 1911, wordt in 1913 het luchtvaartterrein Soesterberg aangekocht en de Luchtvaartafdeling opgericht. De mobilisatie van 1914, de verwerving van vliegtuigen, de organisatiestructuur worden daarbij behandeld.

In de jaren van financiële krapte 1920-1935, komen onder andere de begrotingen aan de orde, de organisatorische ontwikkelingen, de verregaande bezuinigingen en de consequenties daarvan, de afsplitsing van het Luchtvaartbedrijf en de relatie tussen het luchtwapen en de vliegtuigindustrie.

De moeizame modernisering en uitbreiding van het luchtwapen na 1935 geeft onder meer aan dat er politieke en financiële ruimte voor het luchtwapen komt. De verschillende plannen worden besproken, de ontwikkeling en aanschaf van vliegtuigen, reorganisaties en de vorming van het Commando Luchtverdediging, het selecteren en aanleggen van vliegvelden en een aantal relevante personen.

In de slotbeschouwing wordt geconcludeerd, dat ondanks de uitbreiding en het harde werken in de vier jaren voorafgaand aan 1940, de plannen nog maar voor de helft waren gerealiseerd. Een

Vervolg nieuwe boeken

moderne luchtverdediging bestond nog niet. De vraag blijft of indien alle uitbreiding zouden zijn gerealiseerd, er voldoende gekwalificeerd personeel zou zijn geweest, omdat men afhankelijk was van nauwelijks getrainde reservisten en dienstplichtigen.

Het boek is verder voorzien van noten, bijlagen, bronnen en register.

Dit is een stuk geschiedschrijving in de ware zin des woords. Indien u geïnteresseerd bent in de historie van de Nederlandse militaire luchtvaart, met name voor de tweede wereldoorlog, dan kan ik dit boek van harte aanbevelen!

De jonge jaren van de Luchtmacht. Het luchtwapen in het Nederlandse leger 1913 - 1939 kost Eur 34,90 en is in de boekhandel verkrijgbaar. Het boek kan ook besteld worden via www.uitgeverij-boom.nl.

'Eenige Wakkere Jongens'

Erwin van Loo, 'Eenige Wakkere Jongens'. Nederlandse oorlogsvliegers in de Britse luchtstrijdkrachten 1940 - 1945. Uitgegeven onder auspiciën van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie, door Boom, Amsterdam. ISBN 978-94-6105-926-0. Softcover, 515 bladzijden, 163 foto's waarvan een aantal in kleur en verschillende tabellen en kaarten.

Ook dit boekwerk, 'Eenige Wakkere Jongens', is een academisch proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor aan de Universiteit van Amsterdam. Met dit proefschrift promoveerde op 15 november 2013 Erwin van Loo, wetenschappelijk medewerker NIMH, tot doctor.

Ruim 650 Nederlandse gevechtsvliegers - onder wie gerenommeerde namen als Soldaat van Oranje Erik Hazelhoff Roelfzema en deelnemer

aan The Great Escape Bob van der Stok - strenden tijdens de oorlogsjaren zij aan zij met Britse, Canadese en Australische collega's in de Britse Royal Air Force (RAF) en Marineluchtvaartdienst. Zij dienden bijna allemaal vrijwillig en vielen op door hun hoge moreel en vastberadenheid een actieve bijdrage te leveren aan de bevrijding van West-Europa. Aan vrijwel alle denkbare gevechtsoperaties namen zij deel, met alle risico's van dien. Uiteindelijk sneuvelden of verongelukten niet minder dan 235 Nederlandse oorlogsvliegers bij de uitvoering van hun taak.

De hoofdvraag die Van Loo stelt, is de volgende: wat was de achtergrond van de Nederlandse oorlogsvliegers en welke ervaringen deden zij op in de luchtstrijd boven West-Europa?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, wordt aan de hand van talloze interviews en veelal nieuw bronnenmateriaal, waarbij rijkelijk is geput uit Nederlandse én Britse archieven, naast een compleet beeld van de organisatie en inzet van de Nederlandse luchtstrijdkrachten onder Britse vlag, vooral een beeld van het dagelijkse leven van de Nederlandse oorlogsvliegers in Groot-Brittannië en hun ervaringen in geallieerde dienst geschetst.

In het eerste hoofdstuk wordt de ontwikkeling van de Royal Air Force (RAF) beschreven na het einde van de eerste wereldoorlog. Pas zelfstandig geworden, moest deze junior service, na drastische inkrimping na de oorlog, zich bewijzen om zelfstandig te kunnen blijven. Behandelt wordt onder meer de selectie van personeel, de snelle uitbouw op het eind van de jaren dertig, de zelfstandiging van de Fleet Air Arm (FAA), de instroom van vele buitenlanders, de Battle of Britain en de activiteiten van de RAF tijdens de oorlog tot 1945.

Vervolg nieuwe boeken

Het tweede hoofdstuk verhaalt over de verschillende Europese bondgenoten, die hun land ontvlucht waren en in de RAF integreerden. Hun activiteiten in de RAF worden per groep besproken evenals hun lotgevallen na de oorlog.

In 'Strijdend onder Britse vlag' wordt de integratie en activiteiten van de Nederlanders beschreven. De evacuatie van ML en MLD vliegers, de oprichting en activiteiten van 320 en 321 Squadron, de aanschaf van vliegtuigen, de opleidingen en gevechtstraining, de individuele opnames in Britse squadrons, de oprichting en activiteiten van 322 en 860 Squadron en de betrokkenheid van de luchtvaarders direct na de oorlog bij de opbouw van de Luchtstrijdkrachten (LSK) in Nederland.

In het hoofdstuk 'De oorlogsvlieger doorgelicht', wordt getracht een profielschets te geven van de Nederlandse oorlogsvlieger. Er wordt onder meer gekeken naar de maatschappelijke en geografische achtergronden, het opleidingsniveau en ook naar de wijze waarop ze Engeland waren binnengekomen.

De beschrijving van de ervaringen en gevoelens van de luchtvaarders tijdens hun missies boven vijandelijk gebied, wordt beschreven in 'In de lucht'. Het werken onder hoogspanning, de angst, krijgsgevangenschap en ontsnaptingen komen verder in dit hoofdstuk aan de orde.

In 'Het leven op de grond', wordt ingegaan op de ongelijkheden die er waren tussen vliegende bemanningen, officieren, onderofficieren en minderen, verder komen onder meer de recreatiemogelijkheden, de verveling, sex, bigamie en relaties aan de orde.

Nadat de oorlog voorbij was vond de terugkeer naar Nederland plaats. Wat sommige luchtvaarders bij hun terugkeer aantreffen en meemaakten, wordt hier verteld, evenals ervaringen in de naoorlogse LSK. Van een aantal wordt hun naoorlogse leven en carrière beschreven.

Na Conclusie en Nawoord geeft het boek enkele bijlagen, een groot aantal noten, een

Nederlandse en Engelse samenvatting en registers.

De inzet van de Nederlandse oorlogsvliegers vanaf Brits grondgebied was tot op heden een grotendeels onderbelicht thema. 'Eenige Wakkere Jongens' maakt hieraan voorgoed een einde en ontrukkt de 650 jonge Nederlanders, die hun leven op het spel zetten voor vrede en vrijheid, definitief aan de vergetelheid. Een belangrijk boek voor de Nederlandse luchtvaartshistorie en van harte aanbevolen!

'Eenige Wakkere Jongens'. Nederlandse oorlogsvliegers in de Britse luchtstrijdkrachten 1940 - 1945 kost Eur 29,90 en is in de boekhandel verkrijgbaar. Het boek kan ook besteld worden via www.uitgeverij-boom.nl. Take-Off Quirijn van der Vegt, Take-Off. De opbouw van de Nederlandse luchtstrijdkrachten 1945-1973. Uitgegeven onder auspiciën van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie, door Boom, Amsterdam. ISBN 978-94-6105-5705. Softcover, 520 bladzijden, 48 foto's waarvan 14 in kleur en verschillende tabellen en schema's.

Take-Off

Evenals de vorige twee boeken is Take-Off een academisch proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor aan de Universiteit van Utrecht. Met dit proefschrift promoveerde op 25 september 2013 Quirijn van der Vegt, wetenschappelijk medewerker NIMH, tot doctor.

Aan de hand van veelal nieuw bronnenmateriaal, waarbij rijkelijk is geput uit de omvangrijke archieven van de NAVO, schetst Take-off een compleet beeld van de (weder)opbouw en instandhouding van de Nederlandse luchtstrijdkrachten in de hoogtijdagen van de Koude Oorlog. De materiële, organisatorische, personele en infrastructurele aspecten verbonden aan de opbouw van dit tech-

Vervolg nieuwe boeken

nologisch hoogwaardige krijgsmachtdeel komen uitgebreid aan bod, evenals de uitdagingen die de bondgenootschappelijke inbedding en de dikwijls knellende NAVO-'verplichtingen' met zich meebrachten. Ook staat deze studie uitvoerig stil bij de voorbereiding op de oorlogstaken. Het boek schenkt hoofdzakelijk aandacht aan de operationele aspecten van het luchtmachtbedrijf.

Het boek begint met de 'Wederopbouw in bondgenootschappelijk kader'. Beschreven worden de jaren 1945-1949 waarin de Luchtstrijdkrachten (LSK) van de grond af moesten worden opgebouwd, waarbij de dekolonisatiestrijd in

Indonesië de wederopbouw bemoeilijkte. Door de groter wordende dreiging uit het oosten werd in 1948 de West-Europese Unie en in 1949 de NAVO opgericht, waarmee Nederland definitief haar neutraliteitspolitiek vaarwel zei. De luchtmacht plannen uit die periode, de eerste schreden op weg naar een zelfstandige luchtmacht en de aanschaf van Britse straalvliegtuigen komen onder meer aan de orde. Verder de aanschaf van Amerikaanse jachtbommenwerpers, de keuze en ingebruikneming van vliegvelden en de luchtmachtopleidingen.

Tussen 1950 en 1956 vindt 'De voltooiing van de wederopbouw van de Nederlandse luchtmacht' plaats. In deze periode drukken kernwapens en de ervaringen in Korea een belangrijke stempel op het denken over het luchtwapen. Ook wordt in die periode de luchtmacht Koninklijk en hiermee zelfstandig en vindt de toetreding van West-Duitsland tot de NAVO plaats. Verder worden onder meer Luchtmacht- en NAVO-structuren besproken, vliegtuigbouw bij Fokker en de aanschaf van nachtjager.

Volgens het hoofdstuk 'De nuclearisering en modernisering van de Koninklijke Luchtmacht', bereikte de luchtmacht in 1957 een absoluut

hoogtepunt door 910 vliegtuigen in de inventaris te hebben. Het neerslaan van de Hongaarse opstand had impact op het denken. Het bezit van intercontinentale ballistische raketten door de Sovjet Unie en de indruk die de Spoetnik maakte, voedde de angst dat de Sovjets de Amerikanen technologisch waren voorbijgestreefd. De Berlijn- en de Cuba-crisis brachten de beide militaire blokken recht tegenover elkaar: de Thunderstreaks van 311 en 312 stonden in oktober 1962 bewapend met live kernwapens gereed. De aanpassingen van de KLu aan de jaren zestig komt aan bod, nadat de Amerikanen de meeste vliegtuigen in de vijftiger jaren hadden betaald, moet de nieuwe F-104G Starfighter voor het grootste deel zelf betaald worden. Dit resulteerde in aanmerkelijk minder vliegtuigen, daarnaast speelde de kwestie Nieuw Guinea een belangrijke rol. Ook nieuwe organisatiestructuren binnen de KLu worden behandeld, evenals de invoering van de Geleide Wapens en de aanschaf van de Fokker F-27.

'Progressie en regressie: op weg naar een flexibele Koninklijke Luchtmacht, 1967-1973'. In de tweede helft van de jaren zestig troffen diverse NAVO-landen voorbereidingen om hun troepen- en vliegtuigsterkte te verminderen. De plotselinge en zeer snelle bezetting van de Sovjet Unie en haar bondgenoten van Tsjecho-Slowakije bleek een eye-opener voor de NAVO en door diverse bezuinigingsplannen werd een streep gehaald. Ook lessen worden geleerd in het Midden-Oosten, waar in 1967 Israël in een zesdaagse oorlog verzeild raakte. Beide partijen werden door de grootmachten volop van materieel voorzien, maar een rechtstreekse confrontatie tussen oost en west bleef uit. Diverse plannen voor de toekomst werden besproken, zowel vanuit een politiek- als vanuit een militair standpunt, evenals de nieuwe organisatiestructuren en de aanschaf van de Northrop NF-5.

De vervanging van de Starfighter wordt opgestart in de vorm van het Multi-Role Combat Aircraft (MRCA 75), vliegbasis verdediging en de bouw van shelters op de vliegbasis komen aan de orde.

Vervolg nieuwe boeken

Het boek besluit met de Conclusie en het Nawoord, Noten en een Engelse summary, waarna een overzicht van de geraadpleegde literatuur, afkortingenlijst en register wordt gegeven.

Zich beroepend op de sleutelrol die het bondgenootschap in haar operatie-plannen aan het luchtwapen had toebedeeld en handig inspelend op de regeringswens de nationale (vliegtuig)industrie bij de herbewapening in te schakelen, wist de luchtmachtleiding haar plannen te realiseren. Sociaal-economische en financiële argumenten bepaalden tegelijkertijd tevens de grenzen van het beleid. Zij gaven niet zelden de doorslag bij de aanschaf van nieuwe vliegtuigtypen, ongeacht de wensen van de Luchtmachtstaf of de NAVO.

Deze studie laat bovendien zien dat de Koninklijke Luchtmacht volledig in het teken stond van het vliegende deel van het bedrijf.

Indien u bent geïnteresseerd in de achtergronden van de Koninklijke Luchtmacht en de redenen waarom bepaalde beslissingen zijn genomen, dan is dit boek zeker aan te bevelen. Het geeft een heldere kijk op wat er buiten ons gemiddelde blikveld speelt.

Take-Off. De opbouw van de Nederlandse luchtmacht 1945-1973 kost Eur 34,90 en is in de boekhandel verkrijgbaar. Het boek kan ook besteld worden via www.uitgeverij-boom.nl.

B-25 Factory Times

Wim Nijenhuis, B-25 Factory Times. Illustrated history of the North American Aviation plants at Inglewood and Kansas City and the B-25 assembly lines. Uitgegeven door Media Primair Modelbouw, Barneveld. ISBN 978-90-8616-304-5. Het boek is gebonden en heeft een hardcover. De inhoud bestaat uit 192 pagina's en die zijn gevuld met, naast de tekst, bijna

750 foto's en illustratie waarvan vele in kleur.

Op maandag 10 juni werd in de Snijdershal van het MLM het boek B-25 Factory Times gepresenteerd. De auteur Wim Nijenhuis (IPMS-lid en oud-voorzitter) bood het eerste exemplaar aan, aan de directeur van het MLM Jan Janssen.

Deze bijeenkomst betekende tevens de laatste boekpresentatie in het MLM.

Het boek is volledig in het Engels geschreven en begint met een voorwoord van de kleinzoon van James H. 'Dutch' Kindelberger, de General Manager van North American Aviation.

In het kort wordt de volledige vliegtuigproductie tijdens de tweede wereldoorlog in de Verenigde Staten behandeld, waarna de start van North American Aviation wordt beschreven, de ontwikkeling van hun eerste vliegtuigen tot en met de B-1B en de Space shuttles.

Nadat het eerste experiment een tweemotorig toestel, de NA-21 / XB-21, was verworpen door de USAAC, werd de NA-40 ontwikkeld. Dit toestel kan als voorloper van de NA-62, de uiteindelijke B-25 worden beschouwd. Deze ontwikkeling wordt beschreven in het hoofdstuk 'The B-25 Mitchell'.

In het volgende hoofdstuk 'Operators, the B-25 in service' worden alle luchtmachten beschreven die van de B-25 gebruik hebben gemaakt. Ook het civiele gebruik en de 'overlevers', de nu nog bestaande exemplaren komen aan bod.

Een overzicht in tabelvorm wordt gegeven van alle gebouwde typen en aantallen, met een overzicht van de kosten van de B-25 in vergelijking tot zijn naaste concurrenten.

Van de werkzaamheden en het leven in de fabriek in Inglewood wordt uitgebreid verslag gedaan. Niet alleen de technische zaken, zoals het vervaardigen van onderdelen, samenvoegen en schilderen, maar ook o.a. personeelzaken, beveiliging, welfare en public relations worden beschreven. Na dit alles is het toestel gereed en vinden de testvluchten plaats.

Eenzelfde beschrijving over de fabriek in Kansas

Vervolg nieuwe boeken

City wordt daarna gegeven.

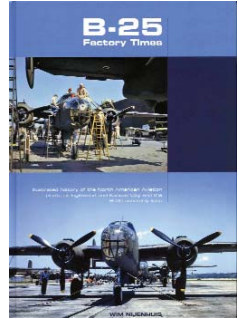
Tenslotte volgen een aantal kleinere hoofdstukken die het 'ferrying' van de vliegtuigen met uiteraard een select groepje vrouwelijke piloten, de (manlijke) testvliegers van de verschillende modellen en de 'Manuals' behandelen, waarna wordt afgesloten met verhalen in tijdschriften en een groot aantal advertenties uit de veertiger jaren.

Ondanks dat het boek slechts de productie van één type vliegtuig van maar één producent beschrijft, is het een waardevol bezit. Het boek geeft inzicht in wat er allemaal gebeurt en wat er voor nodig is om een productielijn op te zetten en in stand te houden. Hoewel slechts een onderdeel van de totale Amerikaanse vliegtuigproductie tijdens de tweede wereldoorlog, kun je deze gegevens verveelvoudigen en dan nog kun je je nauwelijks een voorstelling maken van de immense Amerikaanse industriële inspanningen in die tijd.

De auteur wordt gefeliciteerd met het feit dat hij een enorme hoeveelheid fotomateriaal heeft weten te verkrijgen, behalve de tekst zijn die al meer dan waard om het boek te bezitten.

B-25 Factory Times. Illustrated history of the North American Aviation plants at Inglewood and Kansas City and the B-25 assembly lines kost Eur 49,00

Het boek is o.a. verkrijgbaar bij de Luchtvaart Hobby Shop in Aalsmeerderbrug en Flash Aviation in Eindhoven. Het boek kan ook worden besteld bij uitgeverij Lansata, Emmen, email: info@lanasta.com.

Bouwen voor de grote jongens

Luuk Boerman

Een resin canister in **schaal 1/48** van **Dutch Decal**, gebruikt in Nederlands Indie. Vrijwel niets van verkocht, dus een eenmalig experiment.

Dutch Decal set DD32028 Ryan STM-2, DH-9, Nieuport en Spad VII, voor diverse modellen in **schaal 1/32**

Dutch Decal set DD32023 Gloster Meteor LSK/KLu voor de HKModels Meteor F.4

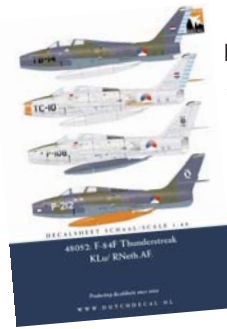

Dutch Decal set DD32024 Harvard IIb en de Swordfish in **schaal 1/32**

Dutch Decal set DD48043
herdruk F-104G en F-16 KLu in **schaal 1/48**

Dutch Decal set DD48052
F-84F Thunderstreak
KLu in **schaal 1/48**

Van **HobbyBoss** de **F-84F Thunderstreak** in **schaal 1/48**

Van **WingnutWings** de **DH.9** in **schaal 1/32**

Van **Kinetic** de **NF-5B dual** in **schaal 1/48**

Van **Kittyhawk** de **Harvard** in **schaal 1/32**

Dutch Decal set DD48051
Diverse **Spitfires** en een **Firefly** in **schaal 1/48**

Van **AlleyCat** een cockpit hood range voor de **Kittyhawk** (ook voor de Nederlandse versie) in **schaal 1/32**

Vervolg Bouwen voor de grote jongens

Een **Dornier 215** van **ICM** in schaal **1/48** (ooit besteld door de LVA)

Een **Fokker D.23** in schaal **1/48** van **RS Models**

Een heel mooie **Ryan STM** in **1/32** van **Fisher Models**, decals gemaakt door Dutch Decal

Een conversieset voor een **Meteor F.8** in **1/32** van **Fisher Models** voor de de HKM Meteor. Tevens is er ook een set voor de T.7 trainer in de maak.

Een correctieset in **1/32** van **Fisher Models** voor de motorgondels van de HKM **Meteor**.

Zo toch nog gelukt!!

Net voor de vakantie toch nog een SIGNieuws kunnen produceren. Zal wel net zijn als bij een ieder: na de vakantie komen er geen dagen meer dus alles moet nu en gisteren. Oftewel veel te weinig tijd voor de hobby. Voor degene die op vakantie gaan veel plezier en rust lekker uit. Wellicht dat er inspiratie ontstaat voor

een mooie kist voor de komende ESM.

Nog even een aardigheidje voor de wellicht rustige tijd die komen gaat via Henk Hirs kreeg ik dit leuke linkje door van een filmpje over het Whiskey Four team op YouTube:

<https://www.youtube.com/watch?v=rszD5is7WV4>

Joop Gelauf

Komende Bijéénkomsten

- houdt uw mail in de gaten

Colofon

Uitgiftedatum 17-7-2014 Nummer 37

Redactieadressen:

- Joop Gelauf, H. Marsmanplein 15, 4207 PV Gorinchem, tel. 0183-621816.
E-mail: j.gelauf@casema.nl (Redakteur)
- Hans Berfelo, Rijnkade 28-3, 6811 HA Arnhem, tel. 026-8446183 .
E-mail: h.berfelo@upcmail.nl (Coördinator)